

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming

Aesgawei 3 te Sybrandabuorren

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Aesgewei 3 te Sybrandabuorren

Leeuwarden, juni 2022

In opdracht van:
RHO Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX B.V.

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2022). Nader Onderzoek Wet natuurbescherming- Aesgewei 3 te Sybrandabuorren. Rapport 22088.
Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

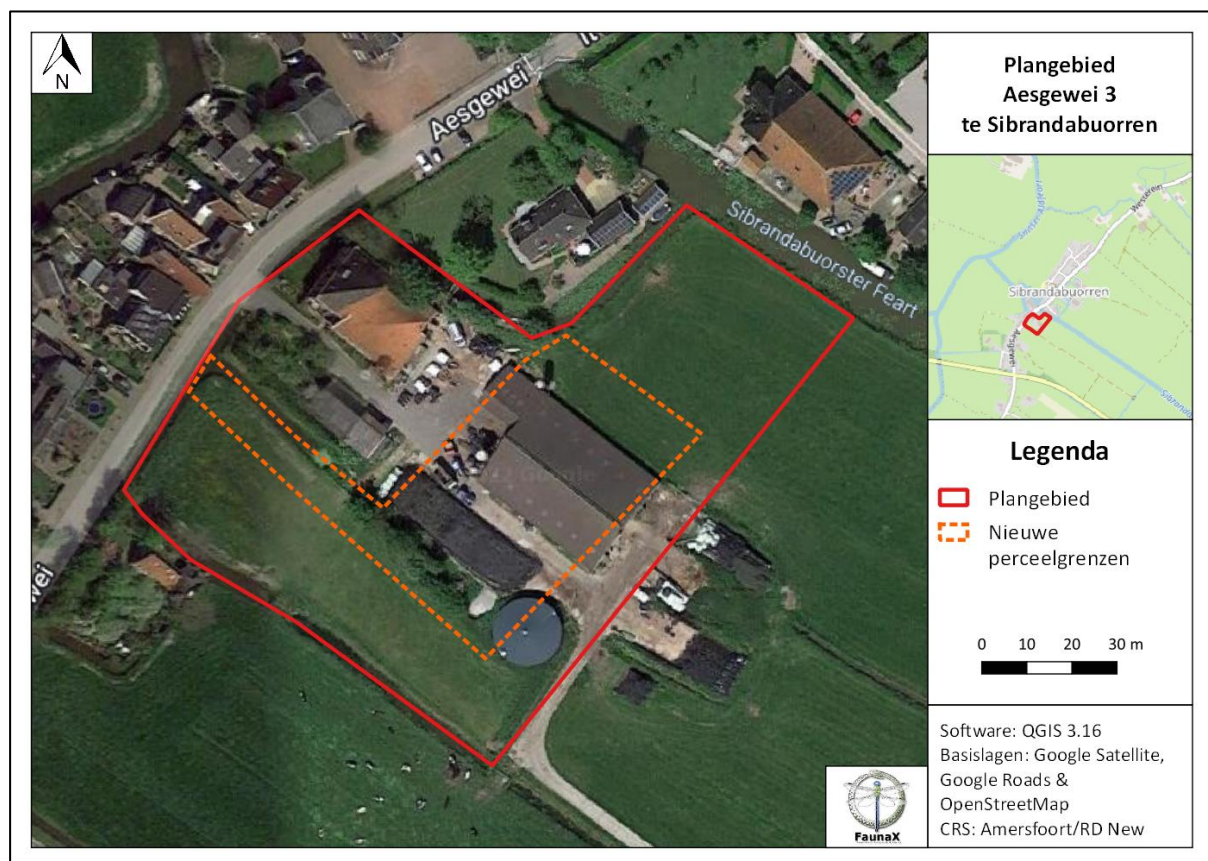
INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Methodieken & Werkwijze	6
1.2.1	Grote modderkruiper	6
1.2.2	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	6
2.	RESULTATEN NADER ONDERZOEK	7
1.2.3	Grote modderkruiper	7
1.2.4	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	7
1.2.5	Kerkuil	7
3.	CONCLUSIES NADER ONDERZOEK.....	8
2.1	Grote modderkruiper.....	8
2.2	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	8
2.3	Kerkuil	8
4.	SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	9
5.	LITERATUUR EN BRONNEN.....	10
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een bestemmingsplanwijziging door te voeren voor het perceel Aesgewei 3 te Sybrandabuorren van agrarisch bedrijf naar wonen, waarbij het perceel wordt opgesplitst ten behoeve van twee woonpercelen. De ligboxenstal, mestsilos en werktuigenbergingen zullen worden gesloopt en de naastgelegen sloten zullen worden doorgetrokken richting de vaart, waarbij de samengevoegde sloot als erfafscheiding van het perceel van de woonboerderij zal dienen.

Figuur 1.1. Impressie van het plangebied te Sybrandabuorren.

Tabel 1.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene Broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen.
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vleermuizen (vliegroue)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Vermijden lichtuitstraling richting vaart. Anders → Nader onderzoek
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende oorten	Ja				X	Zorgplicht

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde Quicksan is nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper en jaarrond beschermde nesten van huismussen uitgevoerd. In onderhavige rapportage worden uitsluitend de resultaten van dit nader onderzoek behandeld.

Binnen dit nader onderzoek is geen nader onderzoek naar de aanwezigheid van essentiële vliegroutes van vleermuizen uitgevoerd. Voor aanvullende informatie betreffende deze toetsing Wnb verwijzen wij naar de Quicksan (Bureau FaunaX, 2022).

1.2 Methodieken & Werkwijze

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen geïventariseerd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts. Bureau FaunaX B.V. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk volgens de opgestelde protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

Bureau FaunaX B.V. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

1.2.1 Grote modderkruiper

Het nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper is uitgevoerd aan de hand van een environmental DNA (eDNA) onderzoek, waarbij verdeeld over de wateren die binnen het planvoornemen worden aangetast een gemengd watermonster is verzameld. Dit watermonster is vervolgens in het laboratorium geanalyseerd op de aanwezigheid van genetisch materiaal van grote modderkruiper doormiddel van een twaalfstal replica's. Indien in één of meer van deze replica's genetisch materiaal van grote modderkruiper wordt aangetroffen, kan worden aangenomen dat het plangebied onderdeel vormt van leefgebied van deze soort.

1.2.2 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Het onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen is uitgevoerd aan de hand van twee gerichte veldbezoeken. De bezoeken zijn op dagen met gunstige weersomstandigheden, dat wil zeggen zonnig weer, geen regen en geen harde wind uitgevoerd met een tussenliggende periode van ten minste 10 dagen, zoals staat beschreven in het Kennisdocument Huismus. In tabel 1.2 wordt een overzicht gegeven van de uitgevoerde veldbezoeken, evenals de weersomstandigheden ten tijde van de bezoeken.

Tabel 1.2 Overzicht van de veldbezoeken voor het nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied.

Bezoek nummer	Datum	Temp. (°C)	Windsnelheid	Bewolkingsgraad
1	4 mei 2022	10	2	Bewolkt
2	14 mei 2022	17	2	Licht bewolkt

Tijdens de bezoeken is voornamelijk gelet op nest-indicerend gedrag van huismussen, zoals territoriale zang van een mannetje, invliegende dieren, het vervoeren van voedselpakketjes en bedelende jongen.

2. RESULTATEN NADER ONDERZOEK

1.2.3 *Grote modderkruiper*

Tijdens de analyse van de twee verzamelde watermonsters is **geen genetisch materiaal van grote modderkruiper** aangetroffen. Wat deze resultaten betekenen voor de voortgang van het project wordt besproken in hoofdstuk 3.

1.2.4 *Jaarrond beschermde nesten (huismus)*

Tijdens de twee veldbezoeken voor het nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van huismussen werden **geen nesten van huismussen** aangetroffen. Er werden wel diverse jaarrond beschermde nesten van huismussen vastgesteld in de woning binnen het plangebied, en in de woning op het naastliggende perceel. Deze gebouwen worden binnen het planvoornemen echter niet aangetast en bevinden zich buiten de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden. Wat deze resultaten betekenen voor de voortgang van het project wordt besproken in hoofdstuk 3.

1.2.5 *kerkuil*

Tijdens het nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen werd in de stalling een tiental braakballen van kerkuil aangetroffen, die tijdens de Quickscan niet werden aangetroffen. De mogelijkheid bestaat dat een kerkuil pas na uitvoering van de Quickscan gebruik is gaan maken van de stalling, of dat oudere braakballen voorafgaand aan de Quickscan zijn vergaan of verplaatst. Op basis van deze gegevens kan naar ons inzien worden vastgesteld dat deze stalling op dit moment functioneert als jaarrond beschermde verblijfplaats van kerkuil, al dan niet in een netwerk van verblijfplaatsen. Wat deze resultaten betekenen voor de voortgang van het project wordt besproken in hoofdstuk 3.

3. CONCLUSIES NADER ONDERZOEK

Bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Wanneer dat niet of onvoldoende gebeurt, kunnen wetsovertredingen aan de orde zijn. Deze kunnen leiden tot vertragingen in het project. Door op de juiste manier rekening te houden met de aanwezige soorten, kunnen deze problemen vaak op eenvoudige wijze worden voorkomen.

2.1 Grote modderkruiper

Bij het nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper is **geen genetisch materiaal van grote modderkruiper aangetroffen**. Er zijn derhalve op het gebied van grote modderkruiper geen vervolgstappen benodigd voor de voortgang van het project.

- Er zijn geen vervolgstappen benodigd voor grote modderkruiper.

2.2 Jaarrond beschermde nesten (huismus)

Bij het nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen zijn **geen nesten van huismussen** aangetroffen. De dichtstbijzijnde aangetroffen jaarrond beschermde nesten van huismussen bevinden zich buiten de invloedssfeer van de voorgenoemde werkzaamheden. Er zijn derhalve op het gebied van jaarrond beschermde nesten geen vervolgstappen benodigd voor de voortgang van het project.

- Er zijn geen vervolgstappen benodigd voor huismus.

2.3 Kerkuil

Bij het nader onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen werd een tiental braakballen van kerkuil aangetroffen in de stalling. De aanwezigheid van een jaarrond beschermde verblijfplaats, al dan niet in een netwerk van verblijfplaatsen van kerkuil binnen het plangebied is op basis hiervan vastgesteld. Op basis van deze bevindingen is nader onderzoek naar deze soort naar ons inzicht niet benodigd voor de voortgang van dit project en kan er direct worden overgegaan tot de aanvraag van een ontheffing aan de Wet natuurbescherming bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt in de regel verleend onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

- Er is een jaarrond beschermde verblijfplaats van kerkuil vastgesteld in de te slopen stalling. We adviseren direct over te gaan tot de aanvraag van een ontheffing aan de Wet natuurbescherming.

4. SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Om de werkzaamheden binnen de kaders van Wet natuurbescherming uit te voeren, bevelen wij de volgende vervolgstappen aan:

- Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- Ontheffingsaanvraag kerkuil.
- Lichtuitstraling richting de vaart voorkomen. Anders nader onderzoek essentiële vliegroute van vleermuizen.
- Houd rekening met de zorgplicht.

5. LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Bureau FaunaX (2022). Ecologische quickscan Wet natuurbescherming. Rho Adviseurs/
Ontwikkeling Aesgewei 3 te Sibrandabuorren. Rapport 22055. Bureau FaunaX, Leeuwarden.

Bronnen internet

Kennisdocument Huismus

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.o.pdf>

Kennisdocument kerkuil

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-011-Kennisdocument-Kerkuil-1.o.pdf>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Steenmarter	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving.

Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet

ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.